

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1·50—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2·50

DE DIJOUS A DIJOUS

Lo qu' es questa senmana si que aviat estarán llisos.

Feyá temps que venia anunciantse la representació, per entrada de Quaresma, de la comèdia titulada: *La crisi*, y, en efecte, ja s'està representant.

La comèdia, ab sas pretensiôns de original, es més vella que l'anar en burro. Aixis es que á penas interessa á ningú, excepció feta dels tipos que hi prenen part.

Un d'ells, en Silvela, que pretén imitar á n' aquell personatge de tantas y tantas comedies, als quals els autors els hi posan la següent acotació: «Hace que se va y vuelve.»

Un' altre, en Sagasta, que apremiat pels seus comparsas fa veure que vol anar al candeler, pero preferí reservar-se per estrenar el nou reynat, tal com va estrenar la regència, perque podrà ser ja molt vell, pero continua sent molt aficionat als estrenos.

N' hi han alguns, com en Romero Robledo, com el Duch de Tetuán y altres, que s' limitan á recitar monòlechs solitaris.

Preguntí al Pare general de la Companyia de Jesús, y ell li dirà lo que penso jo.

Tal es l' aspecte de la crisi: tal es el caràcter de la comèdia.

El desenllás encare no se sab quién será, per més que's necessita ser molt ilusco per no preveure'l.

Diguió lo que vulguin els galans, als quals aquesta vegada se'ls exigeix que donguin la seva opinió per escrit, atenentse, sens dubte, á la vella copla que diu:

«Papeles son papeles,
cartas son cartas,
palabras de *aquests manos*
todas son falsas»

Diguió—repetíxelo—lo que vulguin, es lo cert que la crisi serà resolta, com totes, á espaldas del parlament y segons las conveniencias de las ditzosas pandillas que monopolisan el poder, sense tenir en compte per res, ni la solució de certas necessitats públicas, ni la satisfacció de determinadas aspiracions del país.

Els mateixos homes, ab iguals vicis, serán cridats á escorrer l' última sustancia del país mansíssim, y á deixarlo clavat, com el bando aquell del *Ordeno y*

mando, cada vegada que s' queixi ó protesti ó intenti bellugarse.

Perque tot sigui viciós en aquesta Espanya desabridada, ho ha de ser per forsa y sense remey possible el circul en que gira tota la política monàrquica, el qual té per punt central el manteniment á tota costa de l' abusiva preponderancia de la plaga clerical.

PEP BULLANGA.

LA CRISIS

A fa molt anys que les pandillas monàrquiques espanyoles juguen á pachangues.

Vinga engregar coloms que son els símbols de la ignorància y de les ilusions del poble, y vinga ferlos caure á escopetades. No se'n escapa ni un.

Avants tiraven els de la colla de 'n Sagasta, y quan aquests acabaren les municions, comensaren á tirar de la colla de 'n Silvela.

Mesos enrera á n' en Silvela l' escopeta li va fer figura, y á causa de que 'ls de la colla sagastina encara no estaven previnguts, va ser encarregat l' Azcarraga de continuar tirant sobre 'ls infelissos, els indefensos coloms. El joch no pot parar. Se'n necessitan molts de coloms per anar continuament á la cassola. ¡Hi ha tants y tants arrossaires en aquesta ditzosa monarquia!

Pero, per lo vist, l' Azcarraga havia de exercir les funcions de tirador sols de una manera interina. Aixis estava pactat ab l' altre.

—Tú, tira—va dirli en Silvela—y mentres tant jo m' faré adobar l' escopeta: quan la tingui á punt ja t' avisaré.

Per lo vist ha arribat l' hora convinguda: l' Azcarraga ja està cansat de tirar; ha mort tots els coloms que s' han posat á tret... ha respectat, com si fossen sagrats, als esparvers del clericalisme, y ha dit á n' en Silvela, que ja s' estava frisant:

—Ara li toca á vosté, D. Paco. Enginyis perque li concedeixin el torn, posis l' arma á la espalda y j' bona punteria!

Pero 'ls de la colla sagastina, que ja fa temps que miran negocis com els altres se menjan l' arròs, estan molts empipats y cridan:

—No... Això no val. Ara 'ns toca á nosaltres. Aquest es el pacte.

Y D. Práxedes, l' amo de la colla, volent y dolent, se grata la barba, y diu:

—No precipitarse... senyors... no precipitarse!

Tal se presenta la crisi actual, molt semblant á las anteriors, com ho serán á n' ella las que aniran venint, si no 's muda de sistema.

Es hasta ridicul que hi haja qui s' dongui tants mals de cap per resoldre una competencia de aquella naturalesa, entre 'ls socis de aquesta especie de Pichon-Club, que son els únics que s' han adjudicat l' exclusiva de matar coloms á pacte, respectant, això sí, als esparvers del clericalisme.

Que tirin els uns, que tirin els altres, al país que res té que veure ab aquest club, malehit lo que li importa. Cert qu' es ell qui ha de pagar la festa; pero lo mateix li fan pagar que tirin els uns, com que disparen els altres.

Els mateixos tirador deuenestarne convensuts, quan estan cansats de dir:

—Tots pensém lo mateix: tots volém lo mateix;

LA MARE ESPANYA:—Arri allá, embusteros... Anéu á enganyar á un' altra dona!

no hi ha entre nosaltres diferències de cap mena. Els nostres programes se confonen. Tots hem acceptat les mateixas lleys i les mateixas trampas per falsejarlas. Tots tenim per lema *anar tirant*.

Y així es, en efecte.

Lliberals ho son els de l' una y l' altra colla, sintetisant totes les llibertats en una sola: la llibertat de suspendre les garantías constitucionals y de proclamar l' estat de siti, apuntant las escopetas al poble á penes observan en el país el més petit síntoma de disgust.

Conservadors ho son tots també... conservadors del arròs ab colom, que constituix el seu plat predelecte.

Podrà formar dos collas, perque l' joch de pacte així ho exigeix; pero en el fondo, en l' essència, tots se confonen en els mateixos gustos, en les mateixas aficions y en els mateixos afanys de fer desgracias.

Cada vegada que surgeix lo que 'n diuhen una crisi, no falta qui 'le crida y 'ls consulta, com si necessitess coneixer la seva opinió pera resoldre las incidències del joch de pacte.

Com si fora d' ells no hi hagués res.

Y no obstant, fora d' ells hi es tot.

Fora d' ells hi ha un país suferit, terriblement castigat, empobrit, avergonyit, que mira ab desconsol unes vegades y altres ab ràbia com el despullan y l' expremen, com el burlan y l' escarneixen.

Perque es indubtable que tot lo que 'ls del pacte gastan y derrotxan surt de les entranyas del país.

El país paga las escopetas, paga la pòvora, paga 'ls coloms, paga l' arròs, paga la cassola, paga la llenya, ho paga tot, y després de pagarho tot no 'l tienen per res.

Si algunes vegades el eridan y l' invitau á mani festar la seva opinió, li presentau unes urnas perque allí la depositau ab tot respecte, y surt una opinió enterament contraria á la qu' ell ha manifestat, perque resulta que las urnas aqueixas son de doble fondo. Y com signa que aquests jochs de mano inmundos venen repetintse, sense que qui deuria evitarho ho impideixi, el país cada vegada que 'l eridan, ha acabat per girars'hi desdenyosament d' espatlles.

Si á impuls de l' indignació y exaltat pels sofriments que li infereixen se llansa al carrer y á crits perque 'l senti qui deuria, reclama lo que vol y lo que desitja, llavoras á garrotadas, á cops de sabre y á tiros li fican la veu dintre del cos.

¿Qué ha de fer, donchs, en aquesta situació? ¿Qué ha de fer per defensar la séva vida, els seus interessos, la séva dignitat, la séva honra? ¿Qué ha de fer si 'ls poders superiors que haurien de sentirlo, escoltarlo, atendre'l, no s' recordan may de eridarlo, oferintli totes las garantias de que serà respectada sa soberana voluntat? ¿Qué ha de fer, si aquí sols preponderan els que jugau á pacte?

Així no pot continuar.

Si entre l' poble y l' dret que té á regirse y gobernar-se com millor li convingui, s' hi aixeca un obstacle, será menester aplanarlo. Preparis el poble que per aquests cassos se fa precisa la embestida formidable de la Revolució.

P. K.

EL TRÀGALA

O vols caldo? Tres tassas. O no vols, poble espanyol, al desvergonyiment erigit en poder, al clericalisme amo y senyor de bosses y conciencias, al desfilfarro proclamatúnic sistema d' administració, y al embrutiment convertit en manera de regenerarte? Donchs tindrás á n' en Silvela gefe de govern, rosegàrs frares á tot pasto, veurás els teus diners gastats en piulas y seguirán ajupinte fins que toquis de mans á terra. Llavoras sols te diferenciaràs dels burros en que no portarás qua y t' estalviarás el ferrat.

Sembla que hi hagi el propòsit deliberat de fer constantment tot lo contrari de lo que la opinió reclama. Hi ha qui deu creure que la opinió no la representan els treballadors, els contribuents, els intelectuals, las forças vivas del país, sino els ganduls, els que cobran, els ignorants, els paràssits. Sols estan capacitats per oràculs jesuïtas y vividors.

Es en v' que 'l poble escrigui ab sa propia sanch y sobre las pedras del carrer, missatges demandant llibertat, honradesa, ayre sá que puga respirar; es en v' que 'ls pochs homes que tenen el nom universalment respectat posin sa intel·ligència al servei de la causa del poble; es en v' que la terra trontilli y 's vegi palpable l' inminència del peril de que se'n esborri del número de las nacions civilitzades. Quatre nulitats poden mes que la veu de tothom,

LA CARICATURA AL EXTRANGER EL SERMÓ DESDE LA MONTANYA

—WALDECK ROUSSEAU.—Aquí tens, obrer, la llista civil del poble.

(De *Le Charivari*.)

L' àpat in + errromput

El tarrastall de la crisi.

que las llissóns dels aconteixements, que la seguretat d' un enfonsament, y contra tot y contra tots, torna al poder un home *tono* segons en Cánovas, mal intencionat segons sos amichs, *ruhi* segons sos contraris y *funest* segons las demostracions de la experiència.

Quan el desvergonyiment reaccionari havia arribat hasta l' extrém de fer aixecar en contra seva fins á las pedras del carrer, se reforça l' ministeri ab saua clerical y 's proclama la utilitat de las congregacions religiosas, las ventatjas de la instrucció jesuïtica sobre la laica y l' renaixement del esperit fanàtic sobre tota la Europa, com si ab aquesta bofetada al sentit comú, al magisteri espanyol y á la veritat, volgués darse una satisfacció al clericalisme que alsa de nou orgullosament el cap després de l' arronsament cobrat que feu ferli la enèrgica actitud per un moment adoptada pel poble espanyol.

Pobre país nostre, condemnat per sempre, no tan sols á no ésser amo may de mas accions, sino fins á veures constantment burlat y escarnit per quins no contents ab empobrirlo y deshonrarlo cantan encare el tràgala á sos ideals de llibertat y avensi!

JEPH DE JESPUIS

EL MEMORANDUM

En rigor, el *Memorandum* no se sab lo que deu dir, pero desd' ara imagino que serà una cosa així:

«De nostra insignificancia rendits al tremendo pes, ens retirém tots pel foso, cansats... de tant no fer res. Res, que no s' ha pas de pendre en son literal sentit, pues, com ja pot suposarse, volém dir res de profit.»

Un dia l' galán Silvela ens va dir: «Voléu turró?» Y nosaltres, tots á l' hora, vam respondre: «Per qu' no?» Llavors l' home de la daga, en estil breu y concís, va dirnos que rellevant el treyam d' un compromís. Sas instruccions eran claras. «No heu de fèr-ne digué... res mes que menjar la sopla bona y tener nets els carrés.

Al periòdic que 's propossi, clatellada que 'e crió; al que reincideixi, multa; al que hi torni, á la presó. Si les Corts se' us desbaratan, no miréu res, les tanquéu: si sentiu parlar de bodas y us hi convidan, hi aneu. Quan veieu que 'l vent apreta y 'l poble no fa bondat, suspenéu las garantias, y iviva la llibertat!

Per cobrar no siguéu mancos; exprémer bé y fora pô, que sense rals no's goberna ni' posa l' olla al fogó. Cara sèria, pochs discursos y res mes; visquéu tranquil, qu' en tot cas, per xó hi ha 'ls sabres dels guindillars y 'ls civils. Així va parla en Silvela, y tothom haurà observat que no 'ns hem sortit ni un ápice del camí per ell trassat.

Entre crits van prendre 'l mando, y entre crits l' abandonem; un camp perdut era Espanya, y un camp perdut era el deixem. Hi havia gresca en vint pobles, y gresca hi ha avuy en vint; van trobar 'l crèdit per terra, y per terra va seguir.

Ab guirigay van alsarlos y cayén ab guirigay... si aixó no es fer com Deu mana el papé ensajat ini may! Vint mesos manà en Silvela, y ab tot y s'en un estornell, nosaltres n' hem manat quatre y hem fet potser mes mal qu' ell. Hem tingut la ditxa immensa de veure apujarse 'l pa; hem desgraciat l' únic barco que podia caminá.

Hem vessat sanch a València, a Castella y a Aragó; hem anat á tancà escolas ab las claus ó ab el bastó. Hem inundat de cogullas ciutats, vilas y poblets:

hem capgitat tots els usos y concuecat tots els drets. Hem ferit al poble manso en son sentiment mes viu y hem lograt que 'l mon ens miri mitj rialler, mitj compassiu.

Per xó avuy, finit el plasso que se' ns havia marcat, entreguém contents las eynas y d'hèm: [Prou! S' ha acabat. Ab quatre mesos, impreuves com la deixem la nació!... A veure, qui ha aquí algun maço capás de ferho pitjó?*

Suposo que 'l *Memorandum* vindrà á sé una cosa així. Y si no... consti desde ara que no diu lo que ha de dir.

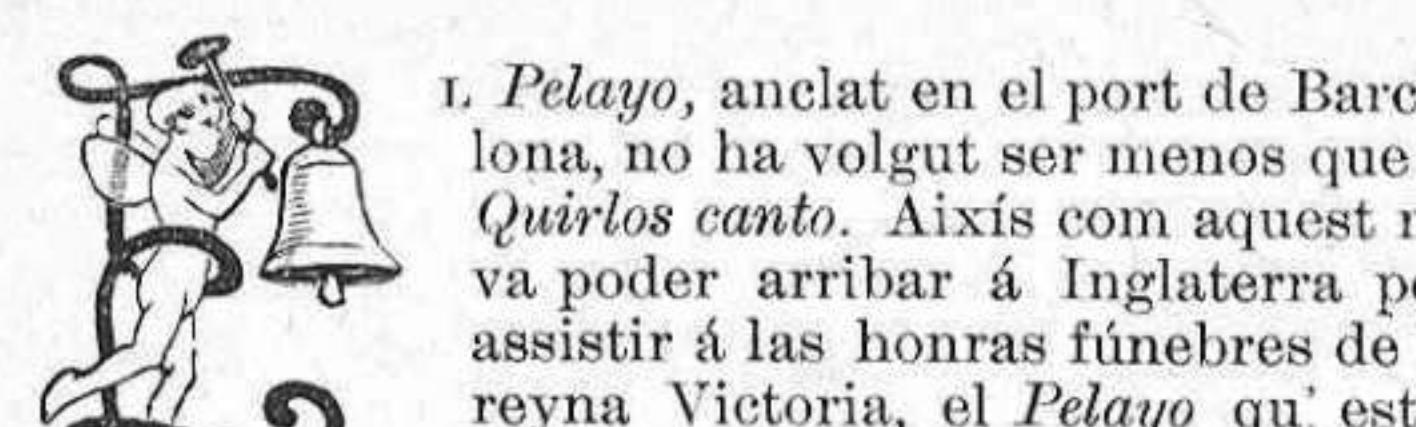
C. GUMÀ

EL PECAT DE EVA

PER C. GUMÀ

Avuy surt.—Veus l' anuncie en la 4.ª pàgina.

BATALLADAS

I. *Pelayo*, anclat en el port de Barcelona, no ha volgut ser menys que 'l *Quirlos canto*. Així com aquest no va poder arribar á Inglaterra per assistir á las horas fúnebres de la reyna Victoria, el *Pelayo* qu' estava destinat á arribar fins á Tolón á pendre part en la manifestació naval que s' ha de fer en obsequi del president de la República, no s' ha pogut moure. El *Pelayo* pobrissó! té las calderas cremadas.

No fa encare tres anys que se li van mudar, y des de llavoras no ha fet més viatges que 'l de tornada ab las calderas novas, desde Tolón á Cartagena, y que ya fer desde Cartagena á Suez, quan se tracta d' enviar reforsos á Filipinas. Desde llavoras no ha fet més que ronsejar per aquests ports... y aquí l' tenen que no s' pot moure.

Va disposar el ministre que 'ls metjes de la Maquinista Terrestre y Marítima li fessin una visita y que manifestessin lo que feia al cas. La visita s' ha fet: la cura del *Pelayo*, segons ells, costarà uns nou mil duros... y el ministre ha respondit que no sabia de ahont tréure'sls, y que si fos cosa de vuit ó deu mil pessetas, encare miraría de fer un esfors.

Vegin si ab lo qu' està passant ab la ditzosa Marina de guerra espanyola, no valdrà més que no tinguessim barcos ni marinos, que així á lo menos ens estalviaríam 24 milions de pessetas cada any y una cosa que val més que totas las pessetas, el ser, com vením sent fins ara, la riota del mon.

A Salamanca, durant la representació del drama *Electra*, el públic entusiasmats va demanar que 's toqués *La Marellesa*, y l' governador, present en el teatre, va autorizar aqueix desahogo popular.

No podia de menos, perque 'l poble estava *electriscat*... y jamigol quan el poble vol, guanya sempre.

Uu calorós aplauso als republicans de Manresa. En aquella ciutat s' ha fet l' unió, y s' ha fet com hauria de ferse á tot arreu, confrontant unitaris y fedamentals en un mateix entusiasmés.

Tant ferm es el desitj que tenen de viure agermanats, que fins intentan aixecar, per accions, un edifici de peu, destinat á Cassino de tots ells. Una sola rivalitat s' observa entre aquells bons republicans, y es l' empenyo de qui suscriurà major número d' accions.

En una paraula: s' han casat y volen casa propia. Aquesta es la verdadera y l' única unió eficà: la que surt del cor, y passa, al exterioritzar-se, avuy per la butxaca, un altre dia per la sanch de las venas, si es precisi.

Tot lo que no sigui seguir el bon exemple dels manresans, podrà convertir-se en una *aproximació* d' elements més ó menos pràctica y laudable; pero no serà mai l' *unió* que desitjém y que tant se necesita.

Alló que diuhen alguns:—Podém unirnos, sense que cap grup abdiqui del seu programa—ho creyén fill de un bon desitj; pero ocasionat á que renaixin a cada instant las antigues, maleïdes diferències, que fins ara han esterilitat per complert l' acció republicana.

Desenganyar-se: ab diversitat de programes, no hi ha ball possible.

Y aquí lo que convé es un programa únic, per fer ballar á la monarquia, y quan més aviat, millor.

Té rahó l' eminent republicà Sr. Azcárate: exigim qu' en sustitució de l' actual vergonyosa tolerància de cultos, que fa d' Espanya una excepció entre tots els pobles civilitzats, se proclami l' omnifòndia llibertat religiosa, establecera en l' immortal Constitució del any 69, y hauré donat un cop de mort á la preponderància clerical.

Té rahó l' Sr. Azcárate: contra l' hipocrisia, no hi ha mes que un remey: la franquesa.

Aquí l' tenen al home de la daga, en vigilias de tornar al candelero, retratat per si mateix, en las confessions que va fer al periòdic *Le Gaulois*.

En una d' elles va dir lo següent:

«L' ensenyansa de las corporacions religiosas, es á Espanya molt mes perfeccionada que la que 's dona en els estableixments del Estat.»

Així es fas... y si fos cert quina responsabilitat mes tremenda la dels governs de la Restauració per no haver sapigut mantenir l' ensenyansa pública á la degrada altura, deixantse pendre la devanteria per unes quantas manadas de frares fanàtics y ignorants!

Cert que no s' ha perdut pels governs, si no hem arribat encare á un estat tan deplorable. Afortunadament queda encare un núcleo de professors, que sabrán respondre degudament al insult que sobre d' ells ha intentat llansar l' home de la daga!

No hi ha á Espanya un sol estableiximiento tipogràfic qu' estigui en condicions de poder imprimir els nous tituls del Deute. Així ho ha declarat el govern, donant carpetassó á las sis cases, totas importants, que van pendre part en el concurs, y anantse'n de dret á una impremta anglesa, que ja 's deya per endavant que obtindria aquesta ganga.

Facilissim seria demostrar ab una serie de datos convinents que la mes petita impremta d' Espanya sab mes de imprimir, que no l' govern de governar.

Y á pesar de tot, el país ha de tragar vulgas no vulgars, als ministres de la restauració, sense que li sigui permès dirigir-se al extranger, á veure si 'n troba de mes bons, de mes baratos y sobre tot de més patriotas que aquests que tenim, que no coneixen á Espanya sino per explotarla y menysprearla.

ULLÀ, 25 de febrer.

El nostre enmascarat, Mossén Quim (a) Xicraire està rabios á mes no poder, desde que sab qu' en aquest problema 's despatxa un número tan considerable d' exemplars de *LA CAMPANA DE GRACIA*. Donch s'apaga qu' encare estém molt més enfrontat als nosaltres desde que 'ns hem adonat de que 'ns falta de la Iglesia una Santa de plata, la qual no es possible que se'n haja anat al cel, per quant á la Iglesia hi estava molt bé. Mes fàcil serà que tingan rahó 'ls que suposen que algú se'l haurà pulida, adquirint ab els diners un porch gràs, lo qual ja serà 'l colmo de la glafrieria. ¿No podrà esbrinar aquest assumptu 'l Xicraire, ajudantse si no hi veié prou clar, de les llums de la seva Carmeta (a) Carbassa gabatxa?

EL PRECEPTE QUARESMAL

I

A senyora y la criada:

—Ja pensa en una cosa, Layeta?

—¿Quina cosa vol dir?

—Que som á la quaresma, y es necessari que vaji á confessar.

ab el quènto de que se 'n han d' anar a Conangell y adiós, «si t' hay visto, no m' acuerdo.» Al tornar aquí, si tornan, ja tenen compromís ab un' altra.

Ab els d' artilleria aixó no succeeix. Quan ells prometen casarse, veritat es que may els ve bé d' arreglar els papers, pero al menos no tenen l' escusa de Conangell, y si renyeixen, sempre es per qüestions de delicadesas... ó porque una no 'ls porta prou tabaco.

¡Mírate'l!... D' això se 'n diu puntualitat. Qualsevol se pensaria que té rellotje. Quan ell promet que á tal hora serà a puesto, ja hi poden pujar de peus. ¡Ay! Si ab totos tan bon cumplidor com ab això de las horas!...

III

La criada y l' artiller:

—Salut á la mes simpática de las Layetas.
—¿Qué 'n coneixes moltes?
—Una no mes, y 'n tinch per tota la vida.
—¿M' ho juras?
—¡Vaya! Y per Santa Bárbara, qu' es patrona nostra, y l' ordenanza ns prohibeix jurar en fals en nom d' ella.
—Hi ha una novetat.
—¿Bona?
—Tú dirás. Fins á las deu no haig de tornar á casa.
—¿Y aixó?
—La senyora m' ha donat un' hora pera anar á confessar.
—Y tú, naturalment...
—Penso tant en confessarme... com ara plouhen pacatas.
—A propòsit de pacatillas... ¿No me 'n portas cap?
—Ja t' has fumat aquelles dugas? ¡Malgastador!...
—¿Qué vols ferhi, si ab aquest diable de fret un hom no mes pensa en fer foch d' una manera ó altra!
—Bueno, no 't faltarà tabaco ni 't faltarà res.
—¿Estás bé de fondos?
—¡Miral...
—¿Tots aquests diners son teus?
—Son els de la compra.
—Es igual: havent'hi tants, pots quedar bé ab els amos y ab mí. ¿Qué has de comprar?
—Una pila de cosas, pero principalment una carnicera de carn.
—Horror! ¡Una carnicera!... Nosaltres no la comérem per tota la companyia... Nada, ab un parell de liures no tenen mes que suficient.
—També m' ho sembla...
—¿Estás ab mí? Donchs entesos: aném fins al Parch á donar un vol. Pel camí podrém enraharonar las nostres coses... y trobaré un estanch.
—Pero, t' t' di que Santa Bárbara 'm guardaria de mentir?

IV

La criada y la senyora:

—Passa una mica de l' hora, Layeta: son las deu y mitja.
—Ah! No sé que dirli. Als Agonitzants m' han fet esperar molt.
—Y que tal 'cónim ha anat?
—¿Cóm volía que anés? M' hi confessat, y vel'hi aquí tot.
—Pero 'l confessor ¿qué li ha dit?
—Ah!... Alló que vosté deya: que havia de *reprimir la carn*.
—¿Ven?...
—Sí, senyora: y avuy mateix ja hi comensat á ferho.

A. MARCH

QUI A FERRO MATA...

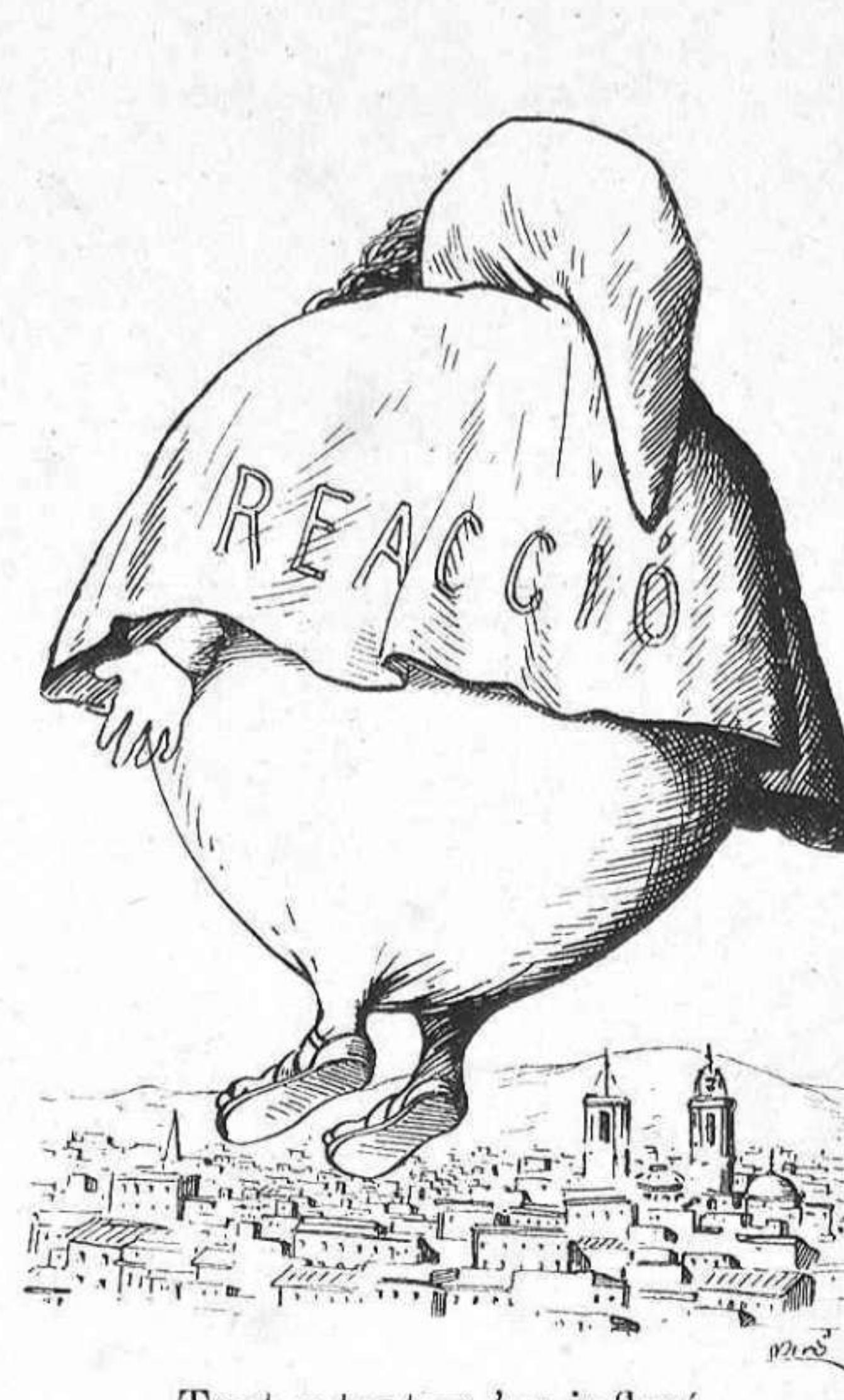
Y ella humil, pro ab fermesa, y ell ab rabia continúan aixis rectó y neboda:
—¿D' eix modo es com segueixes els consells que ab bons fins ton oncle 't dona?
—Es que 'l reny me cagpira y el meu cor, plé d' amor, fa batre ab forsa mes que la llengua de vosté divina la llengua humana de qu' 'l cor me roba.
—Recorda la promesa que vares fer de ser de Cristo esposo!
—L' imatge del donzell que 'l cor me guarda es l' única qu' avuy tot mon sér ompla y jo no enganyo á Cristo; avans que impfa me fagi, sens fè, monja, me donaré la mort puig preferisco no una, cent mil voltas, ans qu' en lo claustre sé enterrada viva, viure en lo cor de qui jo estimo, morta.
—¡Calla, blasfema!... Per ton nom al menos no haguesis dat á su luxuria ta honra!
—Oh, pare, no es possible resistir á sos prechs! Ab ànsia boja fixos als meus sos negres ulls hermosos, apretant ab sus mans mas mans ab forsa jura estimarme mentrengüinga vida, diu que sens mi per ell tot foran sombras puig soch sa llum, son cel, son sort, sa ditxa... ¡Oh, no sé... tant me diu que 'l seny me torba y no puc evitar els seus abrazos y els seus ardents petons sobre ma boca fins qu' en esclat suprem...
—¡Oh, calla, calla, desventurada dona!

Y mossen Pol volguent son plor contindre son rugós front entre sus mans enfonza, y recordantse de vint anys enrera afegeix ab seu baixa: —Pol, confórmat, puig *omnes enim, qui acceperint gladium, gladio peribunt, y ab iguals tramoys vareig enganyá un dia*
á qui ta mare fou, pobla xicotá!

DELFÍ ROSELLA

LA CONDEMNA D' EN CHANG Y EN CHENG

La escena á Pekin, en la gran sala verda del gran palau groch. Personatges: el generalissim Waldersée y l' diplomàtic Li. En Waldersée, entrant per la dreta:
—Deu guardli al noble director del Imperi xino.

Tant y tant se 'ns inflará,

que al últim reventará.

En Li, apareixent per la esquerra:

—El dragó immortal protegeixi al digne representant de las potencias europeas.— Dugas rialletas, sis cortesias, y cada hú passa á ocupar el seu assiento. En Waldersée pren la paraula.

—Restablerta afortunadament la pau, ha arribat l' hora, venerable Li, de donar una satisfacció á las nacions civilisadas, castigant severament als promovadors dels lamentables successos que durant tres mesos han avergonyit al món.

—Parléu com un llibre dels més ben estampats.

—Havent ja sigut en Chang y Cheng senyalats per tothom com á caps del motí, sòls ens resta posarnos d' acort vos y jo respecte á la pena que meixen.

—¿Quina penséu aplicals'hi vos?

—Tant per la seva alta categoria, com pel encarriament ab que durant els moments més critichs exciten á las massas, crech que lo menos que meixen es la mort.

—Dimontrial...

—Ja veig qu' es dolorós, amich Li, pero cal fer un escarmant que serveixi d' exemple en las sublevacions futuras.

—No obstant, en Chang y en Cheng son principes; tenen entrada al palau blanch y al palau roig, y... ¡qué voléu que us digui!, condemnar á mort á persones de tan alta categoria, ho trobo molt cruel.

—Y donchs ¿qué 'ls faríau vos?

—Me contentaria ab un càstich més enrahonat.

—Verbi gracia...

—Verbi gracia, donarlos una bona repulsa qualsevol vespre després de sopar, y ferlos prometre que no hi tornaran més.

—Li, sou un àngel...

—Gracias pel favor.

—Sou un àngel, que pera castigar als revoltosos no serviu. ¿No comprenéu que aixó de la repulsa seria lo mateix que fer una serenata á un ninot de pedra? ¿Qué pensarien els facciosos? ¿Qué diria 'l pais? Y, aixó es lo més grave ¡cómo s' ho pendrían las nacions civilisadas?

—Potser teniu rahó, pero... ja mort, la pena de mort aplicada á dos principes com en Chang y en Cheng!...

—Li, permeteu que us parli ab tota franquesa. En l' esperit de las potencies d' Europa en Chang y en Cheng estan condemnats, y no hi ha divinitat ni dragó que 'ls salvi. Es necessari que morin, y moriran.

—En fi... si han de morir, *requiescant in pace*. Pero al menos, recordéu que son principes, y que un príncep no pot morir com un escura-xamaneyas.

—¡Ah! En quant aixó, me sembla que lo millor es seguir las hermosas tradicions de l' Europa civilizada: lo més noble y caballeresch es fusellarlos.

—¿Qué!... ¡Matarlos á tiros! —En Chang y en Cheng, dos principes del Celest imperi, morts á tiros com dos miserables cunills?... Amich Waldersée, demaneu la casa, la dona, la qüia... pero lo qu' es aixó, no m' ho demaneu mai, ¡may!...

—Pues, creyéu que á las nacions europeas...

—Aqui no som á Europa: cada terra fa sa guerra y cada poble mata á la seva gent de la manera que considera més artística.

—No us vull contradir: lo essencial es que aquests dos prínceps sanguinaris rebin el càstich merecument. ¿No us sembla digne fusellarlos? Perfectament: tallémos el cap.

—Voléu dir una decapitació?

—No una, dugas; perque en Chang y en Cheng son dos.

—Tampoch me sembla bé: tallar el cap á dugas persones de la seva alcurnia, seria ofèndreles.

—Ja 'ls tallaré ab tota la delicadeza possible.

—Es igual. Aquí la decapitació es considerada un suplici ordinari, vulgar, casi denigrant. Heu dit que a n' en Chang y en Cheng voliua matarlos; pero una cosa es la mort y un' altra la deshonra.

—No, ineble Li; jo no vull deshonrar á ningú: ab que deixin de respirar me dono per satisfer. ¿No voliua fusellar als dos prínceps? No 'ls fusellén. ¿Us sembla lleig tallarlos el cap? Que no se 'ls talli. Mentrengüen enviarlos al altre món, en lo demés no cosa es la mort y un' altra la deshonra.

—La extrangulació.

—Perfectament. Extrangularé als senyors Chang y Cheng, y *tutti contenti*. ¿Us pareix bé?

—¡Admirable!

—Pues, aném sense demora á fer cumplir la sentencia.

—Aném; pero primer necessitaríam una cosa.

ria contra la séva mare y 'ls seus germans que li havian inferit mals-tractes, insigne falsetat que sols un jesuita podia aconsellarli, dat que la mònita jesuítica prescriu: «Veste'n al teu fi, sense reparar en els medis.»

La ràpida acció judicial que ordenà la reintegració de la noya á la llar domèstica, degué desbaratar aquest plan.

Pero als dos dies de trobarse la Srta. Ubao á casa seva, ahont signé rebuda ab el major carinyo, per una mare que l' idolatra y uns germans que l' adoran, s' ha presentat una demanda al jutge demandant el dipòsit d' ella, á fi de impedir que la séva família puga exercir influència en el seu ànim, pera torcer la seva vocació religiosa.

De res li ha servit á la bona mare la promesa ilegal que v' ferí de acompanyarla ella mateixa al convent, de aquí á set mesos que cumplirà sòs 25 anys, en cas de persistir en la seva idea de ferse monja.

Els perturbadors de la pau de les famílies no tenen espéra y surten ara ab la demanda de depòsit, que acaba de ocaionar á la pobre mare un disgust de mort.

S' ha encarregat de sostener davant dels tribunals la pretensió jesuítica, l' ex-ministre liberal Sr. Maura, cunyat de 'n Gamazo. Es un' honra aquesta com un' altre qualsevol, que deurà apuntarse aquell home públic mallorquí en la seva fulla de serveys. Per jesuita de pessa curta se 'l tenia ja, y ara acaba de treure's la careta. ¡Millor que se 'l conegui!

La qüestió dels estetas de Cádiz ja va ferlos cébres á n' ell y al seu cunyat: ara 'ls serveys que s' disposan á prestar á n' els jesuitas, els farán immortals.

Un altre cas se presenta á Madrid, de una noya arrancada á la séva mare, quan aquesta mes necessitava dels seus auxilis, puig està malalta y sense poderse valdre.

Desde l' convent de las Trinitarias ahont se troba, quan li feren present el desitj de l' autora de sos dies de tenirla al seu costat v' respondre:

—No, perque aquí m' trobo molt bé y al costat de la meva mare corro perill de que 's pugui comerciar ab la meva honra.

Sols una sugestió malvada es capás de posar en labils de una noya que aspira á la vida santa, un concepte tan ofensiu contra la persona que v' donarà la vida, y que gosa de una inmaculada reputació.

Tals son els resultats de las perfidias de l' aranya negra.

¡Quàntas famílias ne ploran!

No hi ha mes remey que agafar l' extranyador y acabar de un cop ab l' aranya y ab la trenyina.

P. DEL O.

Un jesuita va presentarse á una fàbrica de Pebajai (Guipuzcoa) demandant al amo que deixés anar als obrers á l' iglesia á sentir els sermons qu' ell mateix havia de predicar. Y l' amo li va respondre:— Fugi, home, fugi: altra feyna hi há.

Llavors el jesuita va anar penetrant á las quadras de la fàbrica, excitant als operaris á que anessin á sentirlo. Y 'ls obrers li van respondre á una:—Està bé: hi aniré; pero ab una condició: que vosté ha de pagarnos el jornal.

Sentir això l' predicaire y posar-se fet una fiera, va ser tot hú. Semblava que al demanarli que 'ls hi paguessin el jornal, li haguessin trepitjat un ull de poll. A crits va dir que tots els obrers que traballaven en establiments d' amos liberals estavan condemnats sense remissió, y altras molts besties pel mateix istil.

La llàstima es que no l' aboquessin de cap á un batallón per estovarli una mica 'l cervell que 'l deu tenir dur com un roch.

No sé perquè será que aquesta vegada als homes polítichs á qui la reyna consulta avants de resoldre la crisi, els hi exigeix que li donguin la séva opinió no escrit.

Al obrar així no deixarà de tenir un gran disgust al veure que tots ells fan molt mala llittera.

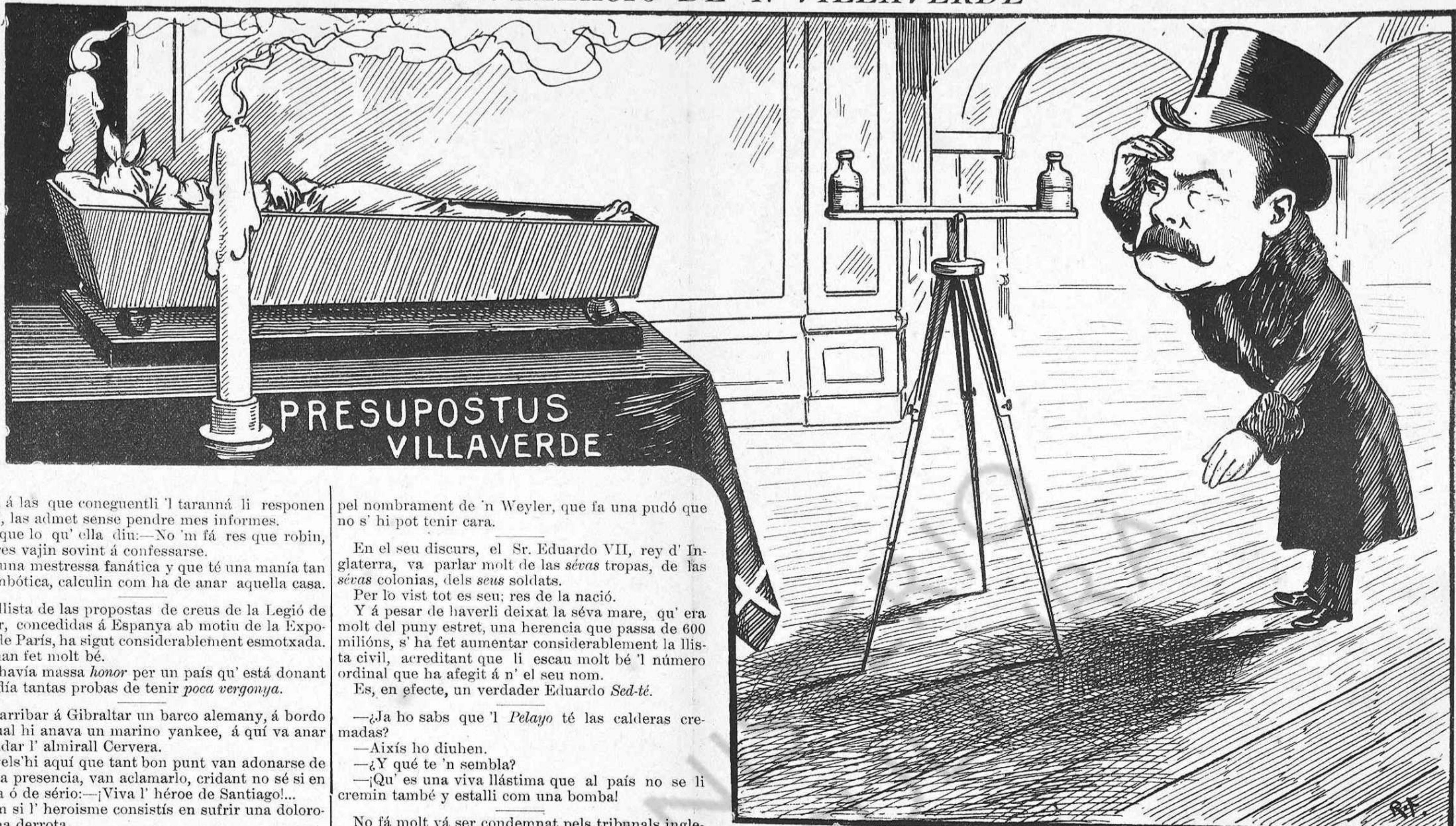
Conech á una senyora, que quan pren á una miyonya de serveys, lo primer que li pregunta es si li agrada els frares y la religió. Si li diuhen que no, ja no vol sentir res mes y se la treu del davant. En

LA CARICATURA AL EXTRANGER UN NOU SAMSÓ

Diuhen que Krüger està á punt de perdre la vista. També la va perdre Samsó y va ensorrar el temple. (De Le Charivari.)

LA NIVELLACIÓ DE 'N VILLAVERDE

cambi á las que coneguentli 'l taranná li responen que sí, las admetsense pendre mes informes.

Perque lo qu' ella díu:—No 'm fá res que robin, mentres vajin sovint á confessarse.

Ab una mestressa fanàtica y que té una mania tan estrambòtica, calculin com ha de anar aquella casa.

La llista de las propostas de creus de la Legió de Honor, concedidas á Espanya ab motiu de la Exposició de París, ha sigut considerablement esmotxada.

Y han fet molt bé.

Hi havia massa honor per un país qu' està donant cada dia tantas probas de tenir poca vergonya.

Va arribar á Gibraltar un batreo alemany, á bordo del qual hi anava un marin yankee, á qui va anar á saludar l' almirall Cervera.

Y vels hi aquí que tant bon punt van adonarse de la séva presència, van aclamarlo, cridant no sé si en brama ó de serio:—Viva l' heroe de Santiago!...

Com si l' heroisme consistís en sufrir una dolorosissima derrota.

Pero qui sab! Pot ser si que aixís com avants del llorer se'n feya estoflat, avuy del estoflat se'n fá llorer.

Examinin els noms dels dos galls que 's disputan el dret de remenar las cireras, dintre de la restauració.

Sagasta y Silvela: tots dos comensan ab S, prova de que las cosas comensan á anar de tort.

Sa-gas-ta té gas al apellido; y Sil-vela hi té vela. Y á pesar de tot no donan llum; l' un per falta de presiò y exècs de vent á la canyeria y l' altre porque no té blé.

En matèrias de llum nosaltres estém per l' *Electra*.

Parla un periòdich de las probas de un canó de 24, sistema Ordóñez, que s' han fet á Tenerife, y diu: «Los resultados fueron perfectos.

»Los cristales de las casas vecinas se rompieron.»

De manera que ab uns canons com aquest que trenquen vidres, la victoria será nostra, sempre que 's enemichis que 'ns ataquen sigan curts de vista y portin ulleras.

Diu *El País* que ha terminat la missió del Azcárraga, qui ha desempenyat el mateix paper que 'l de la prenda, sombrerera ó maleta, que deixa el passatger sobre l' assento, quan aprofita la parada del tren per anar á fer las sevas necessitats, y no vol perdre'l puesto.

Ara torna 'n Silvela, retira la prenda, y s' asséu tranquilament.

Pero es fàcil que 's quedí sol, porque s' ha estat tan temps desahogantse del mal de ventre produxit

pel nombrament de 'n Weyler, que fa una pudó que no s' hi pot tenir cara.

En el seu discurs, el Sr. Eduardo VII, rey d' Inglaterra, va parlar molt de les sévases tropas, de les sévases colonias, dels seus soldats.

Per lo vist tot es seu; res de la nació.

Y á pesar de haverli deixat la séva mare, qu' era molt del puny estret, una herència que passa de 600 milions, s' ha fet augmentar considerablement la llista civil, acreditant que li escau molt bé l' número ordinal que ha afegit á n' el seu nom.

Es, en efecte, un verdader Eduardo Sed-té.

—Ja ho sabs que 'l *Pelayo* té las calderas cremadas?

—Aixís ho diuhen.

—¿Y qué te'n sembla?

—Qu' es una viva llàstima que al pais no se li cremin també y estalli com una bomba!

No fá molt vā ser condemnat pels tribunals inglesos á divuit mesos de traballs fòrsats, un pobre diable que hostigat per la fam vā robar un pā de una feca.

En cambi, als que per robar la independència de las Repùblicas sud-africanas y apoderarse de las minas d' or, sacrifican milers de vidas y devastan un pais honrat y laboriós, en lloc de condemnarlos á cap pena, se 'ls admira y se 'ls aplaudex.

Aixís vā l' mon á principis del sige xx!

El govern ha decidit repatriar pel seu compte als últims frares que quedavan á las illes Filipinas.

No hi vol dir res que sigan richs, y hasta milionaris, podentse costear el viatje perfectament... La qüestió es que vinguin: perque sense ells que seria de la pobra Espanya? Frares es lo que 'ns falta, perque la nostra nació acabi de semblarre á un fabár, ab mes frares que faberas.

Sí, senyors, sí, y cal no perdre de vista que aixó ha de durar fins que no poguem dir: ¡faba!

Un cirurgiá de Strasburg ha realitat ab èxit la portentosa operació d' extirpar l' estòmach de un malalt que 'n patia horrorosament, tenint la vida al encant.

El pacient, després de l' operació, se troba perfectament curat.

¡Quina ditzxa si 'l cirurgiá strasburgués vingués á Espanya! Ell es l' únic home capás de salvar al nostre país!

¿Preguntan de quina manera? Extirpant l' estòmach á tots els polítics de la restauració.

Un grapatet de pensaments:

Generalment els que diuhens mal dels richs, ho fan ab la secreta esperança de ferse richs en el seu puesto.

(*P. Desjardins*)

Si alguns de nostres homes polítichs se vejen pel carrer, tal com eran vint anys enrera, 's farian agafar immediatament.

(*H. Maret*)

Els socialistas deahir proclamaven el dret al treball, els socialistas d' avuy proclaman el dret al descans.

(*G. M. Valtom*)

El mon moral té també las sévases epidemias que mateix que 'l mon físich

(*J. Simón*)

El pobre que s' enriqueix no fá otra cosa que cambiar de miseria.

(*Epicteto*)

El patriotisme serà sempre la millor entre totes las institucions militars que puguen existir.

(*Cuvillier Fleury*)

No hi ha res mes perillós ni mes corruptor que fer de la llei l' instrument brutal de las passions y de las concupicències dels partits.

(*Lleó Gambetta*)

Á L' INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1.ª XARADA.—Ca-na-lla.

2.ª CONVERSA.—Matias.

3.ª GEROGLÍFICH.—Barcelona es bona si la bossa sona.

Han endevinat totas ó part de las solucions del número passat els caballers: Peret de Copons, Un fill de Bomby, F. Batlle y Mestres, Un espardenyot, Noy de les

Mestres, Baltassanet de Figueras, A. Bruguera y Sabater, A. Ribas LL., Un reventa tronas, Cassino dels Muts (Clot), Joseph Mascaró, El noi del Sige xx de Figueras, Poca Roba, J. Felip, Un boer y Nitram Lieug.

XARADA

En Joanet, que es un total de una fàbrica de robes y es també molt des-tres-quarta d' espaldils y d' altres coses, lo dia del dijous gras va volgut fer un punt d' home, y ha la secció del seu mando pera un brenar per las donas va donar una pesseta com qui tres no's trec de sobre. Pero al sé al segona terça y al gastarli certa broma, torna a pendre la pesseta que la pobra ab mes vergonya que 'l seu amo va tornar á la butxaca per forsa.

N. VILA TOBA

TRENCA-CLOSCAS

Y QUI SON ELS SOTANAS?
!!ESPAÑOLS!! NO 'NS DORMIM

T. N.

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas el nom d' un coneget adagi català.

RUSINYOL LLAUNÉ

CONVERSA

—Sabs qui s' ha mort?
—No.
—El pobre Daniel; se 'n va anar al seu poble per veure si millorava de salut y allí s' va morir.

—Y á quin poble estava?
—Home, al que ja t' hi dit.

CARLOS SOLER

INTRÍNGULIS

A E I O U

Ab aquestas cinc vocals y quatre consonants degudament combinadas formar un nom de dona.

SEBASTIANET

GEROGLÍFICH

+ VIII

Juny 1843

1856 — 1901

T T T T

UN APRENENT NOU

Caballers: Un taper de Palafrugell, Jóan Mas, Baltasar Casademon Parés, Un espardenyot, Albert Daroca, Noy de les Mostres, Sistellé, Noy Conet y Cafret, Un català petit de Pineda, Rosiñol Llauné, Saragata Pobre, A. Ribas LL., Joseph Mascaró, Un de fira, Joseph Erotit, Emili Martí, Un N. morat pobre, J. S. G., Francisco Serra, Aputacari, Mecus pelut y Jaume Virgili:

Crisis ministerial y crisis trenca-closcayre; mala setmana per vestits y pel panxut Ascàrrega.

Caballers: Ninus Nanus, P. V., Un rebenta tronas,

Patricio, E. Zola y B., J. Felip y Santiago C. Negre: Aixó es com els catufols, quan els uns pujan els altres baixan; avuy vestits están en *auge*, de lo qual ens n' alegrén.

Caballer: Frederich Gómez: Alló d' aquell horfe que se li moriguera els pares ens ha fet morigar de riure. En vihi sovint. Mossen Flochs: No va mal. Un igualadí furné: En llapis no llegim res de lo que 'ns envian. Un fill de Bombay: Aixó es la peste bubònica! —R. S. S.: La nota de primavera es bonica y anirà aixís que desglassi.

—M. Carbó de Alsina: El seu bacallà no es d' Escòcia veritable, pero es de la banda del morro y no 'ns desagradà. Passa á mans de qui's cuya de tallarlo. —J. Albany de Brighton: Potser vagí á LA CAMPANA... —Francisco Cometas Sisell: Tan la prosa com el vers tot està á la mateixa baixura, tot es pessíssimament dolent. —Un xiuet de Valls: Si entén tan de fē espaldats com de versificar, pobre auxanet! —F. Carreras P.: Aprofítent la xarada. —Fidel Delfí: El *retall* no; lo altre potser sì... —Claudi Juncà: Sí, senyor, sí. ¡Viva la Libertad y abajo La Redacció!... pero l' article, per xó, no va. —A. Cortina Rivera: Aquets pensaments son altament filosòfics y bellament plàstichs: aixó es el cervell de 'n Schopenhauer tret per la boca de 'n Ruskin. —Adolf Mas: La intima encloïa verdadera poesía, pero, el trajó, no 'ns va; per xó preferím el *quadret* tot y ser més débil d' assumptu. —Joan Delfí S.: Versos políftichs? Han de tenir molta gracia, lo que no tenen aquests. —L. Castell-ferris: El vers qu' envia es un nyap que no té ni peus ni cap. —Joseph Biosca: Tot es dolent. —J. S.: No es de lo millor que vesté fa, però, pitjor podrà star-y-an sabrà greu que s' ho prengués malament. —C. Amor: Es tan sentida com defectuosa. —Joseph M. del Mestre: No estém per quién tos: s' entén, per quèntos dolents. —Quimet T.: No estém per històries; s' entén, per *historias* dolentes. —R. Cop de Puny: Després d' insertats aquets cantars; els lectors li explicaran gràficament el seu apellido á la cara. —F. Graien: Vosté diu en sa poesia *lo quin freg que faí*. Y nosaltres dihem joh qu' es dolent... qüestió d' opinions. —Lluís G. Salvador: Rebut l' article y gràcies y veurem. —Enrich Bosch y Viola: L' intenció es bona; aixís tots los demés. —C. Ossorio y Gallardo: Alló del *cuerno de Atila* es una trobala digna de vestit. Del cap de Don Tancredo no 'n podia sortir altra cosa. —W. Obue: Un sonet A la República... y dolent? Pobret! Es capás d' haverla fet retardar deus anys á venir! —A. Carrasco Gayán: Ara està millor de forma, pero 'l fondo es tan díf y tan repugnant com avans; ab tot vesté està en el dret de pensar com vulgui y per xó es probable que s' inserti. —Abel Gaubans: Son bastant acceptables. —Casimir B. de Cutó: No hi ha res mitjà passador. Veig que 'ns diu que si 'ns sab greu que 'ns envihi molta cosa á la vegada... Home, es clar, si han de ser cosa, ab una n' hi ha prou y massa. —Joan Passa-fern Monís: Las coplas no 'ns servixen. —Climent Torrella: Sentím no poderlas publicar, puig no son d' interès general. Gracias. —Ruy de Gorch: La meytat de lo qu' envia; lo mateix que l' altre dia. —P. Órbita: No, senyor.

Avuy surt!

EL PECAT
DE EVA

HUMORADA EN VERS

PER C. GUMÀ

Ilustrada ab dibuixos de M. MOLINE

Preu: DOS rals

Se ven á can López, als kioscos y per tot arreu.

Impremta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8.

Tinta Ch. Lorilleux y C.

—En Pérez Galdós, desde que ha fet questa *Electra* de Satañás, s' està tornant dimoni. Jo fins sé que ja comensan á sortirli banyas.

NOSALTRES:—Mentida! No es pas casat.